

De dagestanska bergen har toppar på över 4000 meter

TEMA DAGESTAN

Lukasevangeliet blir en av de första böckerna på rutulska

*”Detta arbete är välbehagligt för Gud”,
säger den muslimske mullan.*

Ett av folken i Dagestan är **rutulerna**. De flesta rutuler bor i södra Dagestan på gränsen mot Azerbajdjan. Även om de är ett relativt litet folk, omkring 20 000, har de en rik historia. De omnämns redan på 1200-talet i arabiska skrifter.

År 1991 bestämde myndigheterna i Dagestan att kunskapen i de lokala språken skulle förbättras. Efter detta har man börjat skolundervisning i rutulska. En ABC-bok med den nya rutulska skriften trycktes upp, liksom läseböcker för skolan.

forts. på sid 2

Är du enig...?

“Jag ber att de alla ska vara ett, och att liksom du Fader, är i mig och jag i dig, också de ska vara i oss, för att världen ska tro att du har sänt mig.”, bad Jesus. (Joh 17:21). Konfliktmentalitet och oförsonlighet är enhetens motsats. Maktkamp och intriger är vår vardag. Att söndra och härska har blivit ideal. Positiv målmedvetenhet och kraft går förlorad. Fler blir indragna. Vi börjar bekämpa skenfiender. Så blir vi neutraliserade, ofarliga, i vårt uppdrag. Lurade.

Enhet är något levande och vackert. Enhet är som en positiv, uppåtgående spiral. Under enhet blir resultatet av våra ansträngningar större än summan av våra tillgängliga resurser. Enheten är bara ytligt besläktad med enighet. Enhet är framgångens väg.

Kaukasien är djupt präglad av konflikt. Martyrskap är verklighet. Och ändå, just där, träffar jag människor som valt att välsigna sina fiender, som är levande exempel på tjänande och försoning, på enhet. Enhet som ger styrka mot verkliga fiender. De har blivit trovärdiga. Enade vi stå - söndrade falla.

Stefan Rizell
Direktor

Shashlik är en av specialiteterna i Dagestan

Socket från Dagestan

För sex år sedan ordnade vi ett seminarium på kursgården Solåsen i Kolmården, där bland andra sju översättare från Dagestan deltog. För de flesta av dem var det första gången de besökte utlandet. Av någon anledning hade ryktet spritt sig att det var ont om socker i Sverige. Eftersom sött te är av stor betydelse i Dagestan, kom våra översättare med varsitt kilo socker i bagaget. ”Sedan fick vi förstås släpa hem det igen”, berättar de nu, och skrattar gott vid minnet.

forts fr.sidl

Ungefär samtidigt som den nya rutulska skriften infördes, började vi översätta Lukasevangeliet till rutulska, i samarbete med Vetenskapsakademien i Dagestan. Den första översättaren använde en annan dialekt än den som skriftspråket är baserat på. Därför var vi tvungna att hitta en ny översättare, och fann så småningom Svetlana, en entusiastisk universitetslärare, som hade rätt dialekt som modersmål. Svetlana älskar sitt rutulska land och språk. Redan 1993 medverkade hon till att publicera en samlingsvolym av rutulska ordspråk, talesätt, gåtor och rim. När vi testade översättningen av Lukas ute i rutulska bergsbyar förra sommaren, märktes det att Svetlana i många fall hade lyckats hitta rutulska motsvarigheter till bibliska termer, så att folk förstod texten väl. De lyssnade uppmärksamt och ställde många frågor.

Många vuxna har bara använt rutulska som talspråk

Det är inte helt lätt för de vuxna rutulerna att läsa på sitt modersmål, eftersom de aldrig har lärt sig rutulska som läs- och skriftspråk, utan bara har använt det som talspråk. Men många är ivriga att lära sig sitt språks grammatik, och många har utvecklat egna varianter av alfabetet.

Även den lokala mullan är positivt inställd till bibelöversättningen

Flera rutuler hjälper till med arbetet, bland dem en välkänd författare av rutulska folksånger. Han har tillsammans med ett tiotal andra entusiaster bearbetat språket i Lukasevangeliet. Även den lokala muslimska mullan är positivt inställd till bibelöversättningen. ”Detta arbete är välbehagligt för Gud” säger mullan, en f d alkoholist som blivit troende muslim.

Rutulerna är muslimer, men liksom de flesta andra dagestanska folk, uttrycker sig deras tro huvudsakligen i att de håller fast vid sina traditioner. Inte många är anhängare till de militanta muslimer, som nu skapar oro i bergstrakterna. En del rutuler går till olika kyrkor i Machatjkala - några av nyfikenhet och andra av verkligt intresse. I dessa svåra tider behöver rutulerna inte bara materiell välgång - de behöver bibelordet på sitt språk. Vi hoppas att Lukasevangeliet ska kunna tryckas under år 2000.

M.E. Alekseev

textgranskare av rutulska översättningen

DAGESTAN

Dagestan är med sina 50 300 kvadratkilometer den största av de nordkaukasiska autonoma republikerna. Huvudstaden heter Machatjkala. Området breder ut sig längs Kaspiska havets västra strand, och gränsar i söder mot Georgien och Azerbajdjan. Naturförhållandena är växlande - i öster finns en bördig kuststräcka, i söder och väster bergstrakter med toppar på över 4 000 meter och i norr ett stäppområde längs floden Terek, som har sitt utlopp i Kaspiska havet.

Drygt trettio olika folk har sin hemvist i Dagestan, huvudsakligen sunnitiskt islamska folk - de största är avarerna, darginerna, kumykerna och lezginerna. De flesta folken talar nordkaukasiska språk, utom kumykerna, vars språk är släkt med turkiskan. Republiken Dagestan har sammanlagt ca 1,8 miljoner invånare.

Namnet Dagestan är en kombination av *dagh*, ett turkiskt ord för berg, och *stan*, ett iranskt ord för land.

Islam blev den dominerande religionen i och med den turk-osmanska erövringen av området på 1500-talet. Den ryska erövringen av Kaukasus fullbordades på 1860-talet, efter en lång, blodig kamp, men de dagestanska samhällena kunde länge bevara sin klanstruktur eftersom de nya maktavarna vägrade bosätta sig i de osäkra bergsområdena.

När bolsjevikerna tog över makten upprättades en Terekrepublik 1918, som år 1921 blev sovjetrepubliken Dagestan. Numera är Dagestan en autonom republik inom den ryska rådsrepubliken. Trots många decenniers officiella strävanden mot sovjetisering och ateism har islam fortfarande ett starkt fäste i Dagestan.

Månadens projekt

IFBs översättningsarbete i Dagestan har skett i samarbete med den lokala Vetenskapsakademien sedan 1991. De vill utvidga samarbetet och föreslår bl a att vi ska översätta Lukas-evangeliet till tolv nya språk, som hittills bara varit talspråk. Vi är tacksamma för de nya möjligheterna - men våra resurser är knappa t o m för de pågående översättningarna. Stöd arbetet i Dagestan genom att kryssa för "månadens projekt" på talongen!

Nordkaukasiskt folk utropar självstyre

I den lilla republiken Karatjaj-Tjerkessien utropade den 31 augusti tusentals tjerkesser en egen tjerkessisk autonomi inom Ryska federationen, meddelar TT. Därmed hotas norra Kaukasus av nya oroligheter. IFB har pågående bibelöversättningsarbete i området.

Kaspiska havet är Dagestans gräns i öster

Oroligheter i Dagestan

För några veckor sedan utropade islamistiska separatister självständighet i Dagestan och deras "heliga krig" mot Ryssland hann skörda många människoliv innan de slogs tillbaka. Inte utan oro undrar vi hur framtiden kommer att se ut för detta område, och för det översättningsarbete som pågår där. IFB arbetar just nu på fjorton språk i Dagestan - agulska, andiska, avariska, besjtinska, darginska, kubatjinska, kumykiska, lakiska, lezginiska, rutulska, tabassaranska, tatiska, tsachurska och tseziska. Hälften av projekten är i samarbete med andra översättningsorganisationer.

"En folkomröstning i Dagestan för några år sedan visade att folken här vill förbli en del av Ryssland", säger en av våra medarbetare i området. "Det är de extrema wahabiterna som vill göra Dagestan till en islamisk stat, på samma sätt som skett i Tjetjenien." Det faktum att Dagestan är ett av Rysslands fattigaste områden, med en arbetslöshet på 80%, samtidigt som korruptionen bland de styrande är utbredd, gör dock att missnöjet växer. Det ger en grogrund för wahabiternas påverkan, speciellt bland ungdomar.

På grund av striderna i de dagestanska bergsbyarna finns det nu över 10 000 flyktingar i huvudstaden Machatjkala - huvudsakligen kvinnor, barn, gamla och sjuka.

Under juli-september 1999 har IFB tryckt följande:

Bibeldelar		Ängsmariska* Matteus	3.000
Tatariska Ordspråksboken och Predikaren	30.000	Berättelser om Jesus	
		Ryska	3.000

Dessa böcker har finansierats i samarbete med bibelsällskap och andra kristna organisationer i olika länder.

* Tryckningen av bibeldelarna på finsk-ugriska språk görs av IFBs avdelning i Helsingfors, Finland.

Institutet för Bibelöversättning

Institutet för Bibelöversättning grundades i Stockholm år 1973 med huvuduppgiften att publicera Biblar "för icke-slaviska folk i slaviska länder", av vilka Sovjetunionen var det största. Där talas omkring 130 helt skilda språk. Sedan dess har vi arbetat med bibelöversättning på närmare 80 "sovjetiska" språk. Vi har tryckt Bibeln eller delar av den på 50 språk, bl a första Bibeln på moldaviska (4 milj.) och tadjikiska (5 milj.) samt första Nya Testamentet på adygeiska, balkariska, kabardinska, kirgiziska, komi, mariska, ossetiska, turkmeniska, uzbekiska, udmurtiska samt azerbajdjanska med kyrillisk skrift. Alla folk i världen skall ha tillgång till Bibeln på sitt eget språk.

Du är välkommen att stödja bibelöversättningsarbetet.

Institutet för Bibelöversättning

Box 20100, 10460 Stockholm
Tel. 08-722 23 40, Fax 08-722 23 45
e-post info@IBTnet.org
Postgiro 90 03 03-9

Raamatunkäännösinstituutti

Pl. 272, FI-00531 Helsinki, Finland
Tel. 09-753 32 34, Fax 09-739 795
e-post info.fin@IBTnet.org
Meritabanken 206518-17911

Nyheter från

Institutet för Bibelöversättning

är gratis och utkommer 4 gånger per år
Redaktör: Barbro Lindström
Tel 08-722 23 40